Санітарно – просвітницька інформація «Міфи і правда про вакцину КПК та епідемічний паротит»

Міфи і правда про вакцину КПК та епідемічний паротит.

Міф 1. “Паротит — легка дитяча хвороба, нічого страшного”

Правда: “Свинка” може бути не лише про “пухлі щоки”. Вірус здатний уражати нервову систему (серозний менінгіт, енцефаліт), підшлункову залозу (панкреатит), а в підлітків і дорослих частіше дає ускладнення з боку статевих залоз (орхіт у хлопців/чоловіків, оофорит у дівчат/жінок). Саме ризик ускладнень — головна причина, чому вакцинація важлива навіть тоді, коли хвороба “не на слуху”.

Міф 2. “КПК потрібна лише від кору, а від паротиту вона майже не працює”

Правда: КПК захищає і від кору, і від паротиту, і від краснухи. За даними CDC, 1 доза компонента проти паротиту дає приблизно 72% ефективності, а 2 дози — близько 86% (діапазони можуть відрізнятися за умовами спалахів). Це не “100% щит”, але це різко знижує шанс захворіти і, головне, зменшує ризик тяжкого перебігу.

Міф 3. “Якщо трапляються спалахи серед щеплених, значить вакцина ‘не працює’”

Правда: Спалахи можуть виникати навіть у вакцинованих колективах, особливо там, де люди довго й тісно контактують (гуртожитки, коледжі, військові підрозділи). Одна з причин — поступове зниження імунітету з часом (waning immunity), через що підлітки та молоді дорослі можуть ставати вразливішими через багато років після дитячих доз. Але це не аргумент “проти” щеплень — це аргумент “за” високе охоплення та правильну схему, бо без вакцинації спалахи були б значно більшими.

Міф 4. “КПК перевантажує імунітет, краще ‘перехворіти природно’”

Правда: “Природно перехворіти” — це завжди гра з ускладненнями та непередбачуваним перебігом. Вакцина тренує імунну систему без ризиків, які несе справжня інфекція, а імунітет людини щодня “обробляє” значно більше антигенів, ніж містить будь-яке щеплення. Практичний сенс простий: вакцина — це контрольований шлях сформувати захист, а хвороба — неконтрольований.

Міф 5. “КПК викликає безпліддя, особливо у хлопців”

Правда: Навпаки, сам паротит у підлітків і дорослих може давати запалення яєчок (орхіт), що інколи впливає на фертильність. Вакцина якраз і потрібна, щоб не допустити інфекцію та її ускладнення.

Міф 6. “КПК = аутизм”

Правда: Зв’язок між вакцинами й аутизмом не підтверджений якісними дослідженнями. ВООЗ публічно підтверджувала, що немає доказів причинного

зв’язку між вакцинами (включно з обговорюваними компонентами) та аутизмом, на основі оцінки систематичних оглядів і масиву досліджень.

Міф 7. “Після КПК обов’язково буде важка реакція”

Правда: Переважна більшість реакцій — легкі та короткочасні (наприклад, температура, почервоніння/болючість у місці ін’єкції). Так, як і у будь-яких медичних втручань, серйозні побічні події можливі, але вони рідкісні, а ризики від самої хвороби (особливо ускладнень) зазвичай суттєво вищі.

Міф 8. “У календарі постійно щось міняють — значить, самі не знають, як правильно”

Правда: Календар оновлюють не “від примхи”, а тому що з’являються нові дані, нові вакцини й кращі схеми захисту. В Україні з 1 січня 2026 року КПК за календарем роблять двічі: у 1 рік і у 4 роки — це офіційна схема, яка спрощує контроль і підсилює захист у дошкільному віці.

Міф 9. “Якщо у нас мало випадків — можна не робити”

Правда: Мало випадків зазвичай саме тому, що працює вакцинація. Як тільки з’являються “дірки” в охопленні, вірус отримує шанс повернутися і дати спалахи, бо паротит дуже заразний у колективах.

Міф 10. “У КПК (MMR) страшний склад: ртуть, алюміній, ‘хімія’, тому вона небезпечна”

Правда: КПК — це жива ослаблена (атенуйована) вакцина: вона містить дуже ослаблені віруси кору, паротиту та краснухи, які “вчать” імунітет реагувати, але не повинні викликати повноцінну хворобу у здорової людини. У більшості вакцин КПК немає тіомерсалу (“ртуті”) і немає зовсім алюмінієвих ад’ювантів.

Міф 11. “КПК роблять на яйцях, тому не можна людям з алергією на яйце”

Правда: КПК не є ‘яєчною’ вакциною в тому сенсі, як це часто уявляють. Навіть при алергії на яйце більшість людей може вакцинуватися КПК, але якщо була анафілаксія — рішення приймають індивідуально з лікарем.

Міф 12. “У вакцині є ‘клітини’ і вона ‘змінює ДНК’”

Правда: КПК не змінює ДНК. Ослаблені віруси викликають імунну відповідь, а потім елімінуються. У виробництві деяких вакцин можуть використовуватися клітинні лінії, але у готовій дозі немає ‘живих клітин’, а можливі лише мікроскопічні залишки технологічного процесу, які проходять контроль якості.

У Донецькій області в 2025 році щеплено вакциною КПК 1553 дитини до 18 років, жодних ускладень після вакцинації не зареєстровано.

КПК — це реальний спосіб захистити дитину і себе від кору, паротиту та краснухи без “лотереї” ускладнень. Паротит — не дрібниця, а інфекція, яка може бити по нервовій системі, підшлунковій залозі та репродуктивному здоров’ю, особливо у старших дітей і дорослих.

Дізнатися про наявність вакцин в медичних закладах Донецької області можна на офіційному сайті ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ» за посиланням ДУ «ДОНЕЦЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ» https://dn.cdc.gov.ua/citizens/vaccination/

#ЩепленняКПК #Вакцина Безпечна #Імунітет #ДонецькийОЦКПХ #